

Inhoudsopgave

1. Hans verliest zijn vader	10
2. Hans bedreigd door bloeddorstige badmeester	11
3. Hans afgezet op een eilandje	15
4. Hans treft akelige hospita	19
5. Hans' vrouw gaat ervandoor	23
6. Hans krijgt flessen naar zijn kop	29
7. Hans lijdt aan plankenkoorts	32
8. Hans getroffen door een writer's block	37
9. Hans krijgt stofzuiger gezet op baard en hoofdhaar	39
10. Hans belandt in het gekkenhuis	43
11. Hans woont in een tentje	49
12. Hans' vrouw gaat ervandoor (2)	53
13. Hans voor het gerecht gesleept	57
14. Hans ziet eindelijk licht	61
 De boeken van Hans Dorrestijn	 64
Personenregister	66

HENDRIK DORRESTIJN
DERKSEN

GEB. MAARSSEN 12 MRT. 1916
OVERL. AMERSFOORT 18 DEC. 1942

Herdenkingsplaat van Hendrik Dorrestijn
op het verzetsmonument op de Paasberg in Ede
FOTO GEMEENTEARCHIEF EDE

Oorlogswinter

Vader,

je bracht mij toen naar Friesland.

Winter van vierenveertig.

Er lag sneeuw. Het was koud.

Banden van hout.

Gladde weg vol met kuilen.

Na een kwartier ging ik huilen.

En ik zeurde om brood.

't was hongersnood.

Je kwam langs een controle.

Ik was bang voor de Duitsers,

die zo hard tegen je schreeuwden,

maar je mocht door.

Klopte toen bij een boer aan.

Die liet ons in de kou staan.

Hebt een slaappleats gezocht.

't Was hongertocht.

En we sliepen in schuren
en de tocht bleef maar duren.

Tot je in Oosterwolde
dan afscheid nam.

Je bent zelf teruggereeden,
hebt weer honger geleden.

Je was zwaar ondervoed.

Je had heldenmoed.

Vader,

ik kreeg warmte en eten.

'k Was die reis zo vergeten.

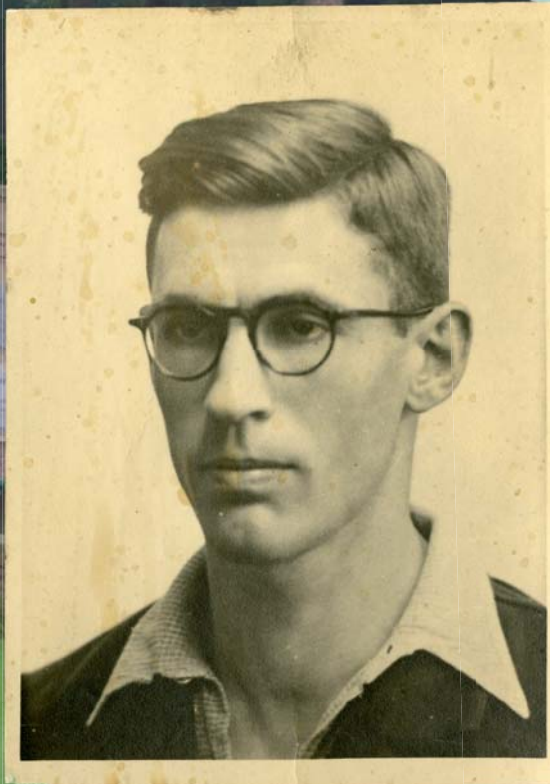
En de kou ging voorbij.

Het werd groen in de wei.

'k Zat op vrede te wachten.

't kwam niet in mijn gedachten
dat je me nooit meer zou halen.

Je hebt me enkel gebracht.

Hans' vader

Vit: Guichelheil (1979)

Pagina 6-7:

Geboorteakte van Hans

Op de rug van een paard met
tante Truus, midden jaren veertig

1.

Hans verliest zijn vader

Op zondag 16 juni 1940 wordt Hans Dorrestijn in Ede geboren. Hij is het eerste kind van Hendrik Dorrestijn, 24 jaar, boekdrukker, en Margaretha Maria Johanna (Greet) Wakker, 27 jaar. Zijn vader wordt in 1942 wegens activiteiten voor het verzet opgepakt door de Duitsers en gevangengezet in kamp Amersfoort. Daar bezwijkt hij op 18 december 1942 aan dysenterie, Hans is dan een halve wees. Zijn moeder is in verwachting van een tweede kind dat op 3 januari 1943 wordt geboren. Het is een jongetje dat vernoemd wordt naar zijn vader.

Hans' moeder is niet in staat in haar eentje voor haar twee kinderen te zorgen, er komt al snel een stiefvader in huis, Piet Borst ('pappa Piet'). Tegen het eind van de oorlog wordt het voedselgebrek steeds nijpender. Hans wordt daarom vlak voor de hongerwinter door tante Truus, een drie jaar jongere zus van zijn vader, naar Oosterwolde in Friesland gebracht. Daar wordt hij liefdevol opgevangen in een gezin. Niet lang na de bevrijding wordt hij door zijn stiefvader weer opgehaald.

In september 1946 gaat Hans naar de Baron van Dedem-school aan de Kerkweg in Ede. Het is een openbare lagere school. De verhouding tussen zijn moeder en pappa Piet, de eerste beroepswerkeloze van Ede, verslechtert snel. Op zekere dag komt Hans thuis en treft zijn moeder in de keuken aan met een vleesmes waarmee ze zijn angstig piepende stiefvader, in elkaar gedoken in een hoekje, bedreigt. Door de alsmaar oplopende spanningen wordt de toestand thuis op den duur onhoudbaar. Na een paar jaar ontvlucht zijn moeder het huis met medeneming van haar kinderen.

Met vader, 1941

Hans bedreigd door bloeddorstige badmeester

In december 1948 verhuist de moeder van Hans met haar twee kinderen naar Hilversum. Zij is dan 36. Daar neemt ze haar intrek als huishoudster bij de elf jaar oudere Johan Greefkes ('oom Jo'). Diens vrouw is weggelopen en heeft twee kinderen, Bob en Johan, bij hem achtergelaten. Hij woont in een arbeiderswijk, Irisstraat 104, en werkt bij de Nederlandse Seintoestellen Fabriek. Hoewel het huwelijk van oom Jo pas op 16 juni 1953 (Hans' dertiende verjaardag) officieel wordt ontbonden, ontstaat er al snel een relatie tussen hem en Hans' moeder. Hij wordt zijn tweede stiefvader. Een weinig zachtzinnige stiefvader die op onverwachte momenten kan exploderen. Het buitengewoon wezenpensioen waar Hans en zijn broer als kinderen van een vader die is omgekomen als gevolg van verzetswerk recht op hebben, wordt door hem ingepikt.

Hans gaat in Hilversum naar de derde klas van de Ruysdaelschool, Ruysdaellaan 6, hoek Fabritiuslaan. Het twintig jaar oude schoolgebouw is ontworpen door architect W.M. Dudok die sinds 1915 directeur gemeentewerken van Hilversum was. Hoofd der school is G. 't Hart, een man die de twaalfjarige Hans angst en afkeer inboezemt. In *De Italiaanse chauffeuse* treedt hij op onder de naam Brein. Hij kan in onberedeneerde woede uitbarsten waarbij hij zijn leerlingen voor stommer dan ezels uitmaakt. Vanaf zijn hoge lessenaar gooit hij, onder het leveren van vernietigend commentaar op het gemaakte huiswerk, de schriften naar de kinderen. Die fladderen door het lokaal, maar landen telkens feilloos op de bank van de ongelukkige eigenaar.

Buiten schooltijd krijgt Hans in Hilversum zwemles van Jan Stender, 'de bloeddorstige badmeester', een befaamd zwemcoach die les geeft in het binnenbad aan de Kapel-

Niek stond met zestien andere jongens in een kring om de vlaggestok. De vlag ging met kleine schokjes omhoog, flapperend in de regenvlagen. Het touw had 's nachts onafgebroken met een droefgeestig geluid tegen de paal geslagen en hem uit de slaap gehouden. Tussen de grauwe tenten door zag hij de toppen van de dennen naar hem wuiven alsof het bos hem wenkte. Over de kruinen heen zag hij een nieuwe bui aankomen. Een ekster vloog laag over het kamp en verdween zwijgend tussen de bomen. Er liep een koude straal in zijn hals. Naast hem stond de bleke muisachtige Koentje Brandenhorst te klappertanden. Uit zijn ooghoek zag Niek dat de kampleider Boes rondspiedde of iedereen de rug volgens voorschrift gestrekt hield. Het hoofd moest volgens Boes in de nek. Uit angst voor de koude blauwe ogen stond hij zo stijf als een plank. Toen de vlag bovenin gekomen was, zongen ze het kamplied dat Boes zelf had gecomponeerd. De regen nam een ogenblik in hevigheid toe. Zelfs Boes zou nu niet kunnen zien dat Niek hilde.

'Het zomerkamp', uit: *Met dichtgeknepen keel* (1978)

Oom Johan sprong zwijgend met de landvast aan wal en legde de boot aan de dikke houten paal.

Verwonderd zag Erik dat zijn oom met een kwaad gezicht op hem afkwam. Toen hij vlakbij was, vroeg hij hees:

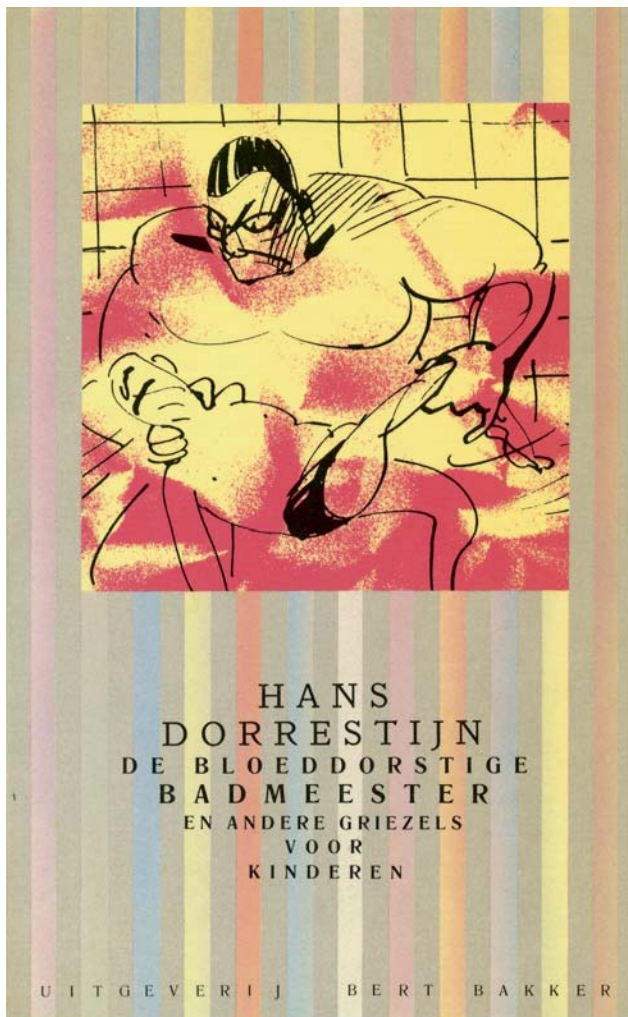
'Dus jij bent van het eiland afgegaan?'

'Ja, oom Johan,' antwoordde hij half lachend.

'Hadden we dan niet afgesproken dat we op het eiland zouden blijven, knaap?' siste zijn oom, terwijl hij zijn gezicht dichterbij dat van Erik bracht. Hij voelde de hitte van de neus met de witte stipjes. Plotseling haalde zijn oom uit. Doordat Erik zijn hoofd niet op tijd wegtrok, trof de slag zijn bril die een tuimelende boog door de lucht maakte en zonder geluid in het donkere water verdween.

De wereld bestond opeens uit vage groene en grijze vlekken. Alleen het van woede vertrokken gezicht van zijn oom kon hij nu duidelijk onderscheiden. De tweede klap zette de hele zijkant van zijn gezicht in de brand. Erik slikte want hij wilde niet huilen.

'Erwtensoep met kluif', uit:
Met dichtgeknepen keel
(1978)

Omslagtekening Sylvia Weve

straat en het buitenbad Crailo. Hans moet naar de Kapelstraat.

Hans mag op kosten van een fonds voor steun aan oorlogswezen naar een zomerkamp in Noord-Brabant. De leider van het kamp is een man met een houten arm waarmee hij iedereen die hem letterlijk of figuurlijk voor de voeten loopt een oplawaai verkoopt.

In de zesde klas is Hans erg bang dat hij blijft zitten en dus nog een jaar onder de nukken van hoofdonderwijzer Brein zal moeten lijden. Op zijn eindrapport staat: 'Hans Dorrestijn kan nauwelijks naar de mulo-school.' Met dit schamele advies krijgt hij toelating tot het vervolgonderwijs.

19-8-'55

lieve allemaal

Hoe gaat het er mee. Met mij is het al in orde.
Mama wil dus na zondag komen.
Mam en Heit vinden het ook goed als ik
nog een weekje blijf, maar als het u niet uit
komt kan mama me dan aan het einde
van de week (vrijdag of zo) komen halen want ik ben
hier nog lang niet uitgekeken, als we aan het één
bezig zijn denken we al weer aan wat we vervolgens
mullen doen.

Ik zwem en vis ook elke dag.

Vissen doen we in de Opsterlandse Compagnonsvaart
en zwemmen in het natuurbad in Appelsa.

Ik heb al een aal gevangen.

Verder een stel baarsen en schelk Bos, rooms

Bei.

Volgende week gaan we naar een boer daar ben ik
al west

Hij had een hele boel biggetjes, ik zat er midden
tussen

Raadt eens wie ik hier tegen kwam Willy
Heertouwer.

Ze was met een paar vriendinnetjes met een tent
in Appelscha.

Hoe gaat het met Bob, kan die
al wennen aan de gewone meisjes.

Wie arme stakker zijn hoofd loopt natu-
rlijk om van al die reeënminnetjes die
hy moet schrijven.

In Friesland zijn ook leuke Kerkes
ze doen niets onder voor die in Silversum.

Heit en Mem voeren me dik met echt
Fries spek met roggebrood en witte vof.

schryft nu ik eindigen want ik
komt Mamma me nog moet aten lekkerrrrrr
precies wanneer ze komt.

Mem

Don hier is mem. dan, hoe Hans het maakt heeft ik u
niet meer te zeggen, dat hebt u al gelezen. Hy heeft het
niet naar zijn geloof ik. Hy vindt het alleen jammer dat
hy al gauw weer weg moet. Kan u heeft u eens geen haast
mee te maken hem. Hy mag nog gerust een weekje blijven.
Hy zit er alleen een beetje over in, als Moeder maar weet
dat ze niet met de trein hier naar toekom vanaf daar met
de bus naar Oostwold. maar ik zeg, dat weet Moeder hem
wel jongen maakt je maar geen zorgen. Het plaats is u voor mij niet
over. dus eindig ik met de laatste groeten van ons viers. Dief. Tams.